

מדת בדת

לע"נ רחל ע"ה בת ר' יחיאל

יהושע שליט"א

הערות והנצחות ט"ל 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 154 פרשת פנחס תשע"ה

נדרים מז-נג

ר' יהודה אומר שאנשי גליל לא צריכים לזכות שהם היו קנטרנים ונדרו הנאה זה מזה וכבר עמדו אבותיהם וכתבו חלקם לנשיא.

משנה מי שמודר הנאה מחבירו ואין לו מה לאכול יכול לתת מתנה לאחר ואז חבירו מותר בה, והיה מעשה בבית חורון באחד שהדיר הנאה מאביו והשיא בנו ואמר לחבירו חצר וסעודה נתונים הן לפניך כדי שיבא אבא ויאכל עמנו בסעודה, אמר לו אם שלי הן הרי הן מוקדשים לשמים אמר לו לא נתתי לך את שלי כדי שתקדיש לשמים אמר לו נתת את שלך כדי שאתה ואביך תאכלו ותשתו ותתרצו זה לזה והעוון הזה תלוי בראשי אמרו חכמים שכל מתנה שאין אפשרות להקדישה אינה מתנה. **גמרא** לכאורה המעשה בבית חורון סותר את הרישא של המשנה, ויש לומר שחסר במשנה ויש להוסיף שבמה שניתן לאחר לא נאסר המודר, אך אם הוכיח סופו על תחילתו אסור, וכן היה מעשה בבית חורון שהוכיח סופו על תחילתו.

רבא אומר שנאסר רק כשאמר והינן לפניך כדי שיבא אבא שזה תנאי גמור אך אם אמר שהוא נותן כדי שיבא אבא א"כ זה לא תנאי אלא מתנה גמורה והוא נותן מעצמו, וללישנא בתרא רבא אומר שלא רק כשאמר הינן לפניך כדי שיבא אבא ואם אמר הן לפניך כדי שיבא אבא מותר, אלא אסור בכל מקרה כי הסעודה מוכיחה שרק בשביל כך הוא נתן.

עמוד ב אדם אחד הדיר בנו מנכסיו כי ראה שהוא גונב אגודות פשתן, אמרו לו ואם בן בנך יהיה ת"ח הוא לא יקבל אמר המדיר קנה אתה ואם הנכד יהיה ת"ח אז הוא יקנה ממך, אמרו בפומבדיתא שזה קני על מנת להקנות שלא קונה ור"נ אומר שקונה כמו כל קנין סודר שהוא קנה על מנת להקנות, ורב אשי דוחה שיתכן שאם הקונה יתפוס את הסודר הוא יקנה אותו, ועוד שאמנם בסודר הוא קנה על מנת להקנות אך קונה את הנכסים מיד, אבל כאן הקנין הוא לכשיהיה נכדו ת"ח ועד אז כבר כלה הקנין, ומקשה רבא שמתנת בית חורון זה קני על מנת להקנות דהיינו שאביו יכול לאכול ולא קנה, לעתים ענה ר"נ שהסעודה מוכיחה עליו ולעיתים אמר לו שזה לדעת ר"א בן יעקב שאפילו ויתור אסור במודר הנאה, אך לכאורה יש להוכיח שחכמים אמרו שכל מתנה שאין יכול המקבל להקדישה אינה מתנה ולכאורה המילה כל באה לרבות גם במקרה שהיה קני על מנת להקנות, ויש לדחות שזה בא לרבות את הלישנא בתרא של רבא שגם אם לא התנה להדיא אסור כי הסעודה מוכיחה עליו.

דף מט פרק הנודר מן המבושל

משנה מי שנדר ממבושל מותר לאכול צלוי ושלוק, אם אמר קונם תבשיל שאיני טועם אסור במעשה קדירה רך אך מותר בעבה, וכן מותר לאכול ביצה טורמיטא ודלעת הרמוצה, מי

דף מז אבימי מסתפק באומר קונם בית זה שאתה נכנס ומת או שמכרו לאחר האם אדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו או לא, ורבא מביא ראייה מהמשנה לעיל שאמר לבנו קונם שלא תהנה לי ומת יירשנו, ואם אמר בחייו ובמותו ומת, לא יירשנו, ומוכח שאדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו.

המשנה אומרת לקמן שאם אמר קונם פירות אלו עלי, קונם הן על פי, קונם הן לפי, נאסר בחילופיהן ובגידוליהן, ומסתפק רמי בר חמא אם אמר קונם פירות אלו על פלוני האם הוא נאסר בחילופיהן, שדוקא על עצמו מתוך שהוא אוסר פירות חבירו על עצמו הוא יכול גם לאסור פירות שלא באו לעולם על עצמו, אך לגבי חבירו אדם אינו יכול לאסור פירות של חבירו על חבירו וא"כ לא יכול לאסור דבר שלא בא לעולם על חבירו, **עמוד ב** או שנאמר שחילופין כגידולין ואין הבדל בינו לחבירו, ורב אחא בר מניומי הביא ראייה מברייתא שאדם אמר לאשתו קונם שאני נהנה לך יכולה ללוות והבעלי חובות יפרעו מנכסיו א"כ משמע שחילופין שהיא שיעבדה את נכסי בעלה אינם כגידולין, ורבא מחלק שיתכן שלהחליף לכתחילה יהיה אסור אך כאן אינו כחליפין ממש אלא שהיא לוותה לעצמה ובעלי החובות לוקחים ממילא ונעשו חליפין בדיעבד, אך ניתן להביא ראייה ממשנה שאומרת שהמקדש בערלה אינה מקודשת ואם מכרם וקידש בדמיהם מקודשת א"כ חליפין לא נאסרו, ויש לדחות שלכתחילה אסור להנות מערלה אך אם הוא מכר מעצמו לא נאסרו המעות בדיעבד והוא ממונו לקדש בו.

משנה אמר לחבירו הריני עליך חרם המודר אסור ואם אמר הרי את עלי חרם הנודר אסור ואם אמר הריני עליך ואתה עלי שניהם אסורים, ומותרים בדבר ציבורי של עולי בבל,

דף מח אך אסורים בדבר ששייך לעיר, דבר של עולי בבל כגון: הר הבית והעזרות ובור שבאמצע הדרך, דבר של העיר כגון: רחבה ומרחץ ובית הכנסת ותיבה והספרים וכן דבר שכתבו עבור הנשיא, ולר' יהודה אין חילוק בין הנכתב לנשיא למה שנכתב להדיוט, וההבדל הוא רק שהכותב לנשיא לא צריך לזכות על ידי אחר אך הכותב להדיוט צריך לזכות ע"י אחר, ולחכמים גם בכותב לנשיא צריך לזכות ומה שדברו בנשיא כי היו רגילים בכך שהוא אדם שלא אוסר נכסיו לכולם, ור' יהודה אומר שאנשי גליל לא צריכים לכתוב כי אבותיהם כתבו כבר עבורם. **גמרא** לכאורה אם מדובר כשכבר כתב הנכסים לנשיא לא יאסר המודר בנכסי המדיר, אמר רב ששת שיש להוסיף ומה תקנתם יכתבו חלקם לנשיא, ולר' יהודה אף להדיוט אלא שלהדיוט צריך לזכות ולחכמים גם לנשיא צריך לזכות.

לפני ר' יהודה ור"ש הגישו בלוספיין שהם תאנים הקשים לעיכול, ר' יהודה אכל ור"ש לא אכל ואמר לו ר' יהודה מדוע אינך אוכל אמר לו ר"ש שהם לא יוצאים כלל מבני מעיים, אמר ר' יהודה א"כ זה טוב יותר שנסמוך עליהם גם מחר.

ר' יהודה ישב לפני ר' טרפון ואמר לו ר"ט שפניך צהובים היום אמר ר' יהודה שאתמול עבדיך האכילונו תרדים ללא מלח ולו האכילו במלח עוד יותר היו פנינו צהובים.

מטרוניתא אמרה לר' יהודה שהוא מורה הלכה למרות שהוא נראה כשיכור אמר לה תאמיני לי שאיני שותה מלבד קידוש והבדלה וד' כוסות בפסח, ובכ"ז אני חוגר צדעי פני מפני כאב הראש מפסח עד עצרת, אך פני צהובים כמו שכתוב חכמת אדם תאיר פניו, וצדוקי אחד אמר לר' יהודה שפניך נראים כמלוח בריבית או כמגדלי חזירים שמשתכרים ללא טרחה, אמר לו ששני הדברים הללו אסורים אצל יהודים אך אני נראה כך מפני שיש כ"ד בתי כסאות מביתי עד ביהמ"ד ואני נכנס לכולם בכל עת.

ר' יהודה היה נושא קנקן כדי לשבת עליו בביהמ"ד ואמר שגדולה מלאכה שמכבדת את בעליה, ור"ש היה לוקח סל על כתפו והיה אומר שגדולה מלאכה שמכבדת את בעליה.

אשת ר' יהודה עשתה גלימא חשובה מצמר וכשהיתה יוצאת לשוק היתה מתכסה בה, וכשיצא ר' יהודה לתפילה הוא היה מתכסה בה וכשהיה מתכסה היה מברך ברוך שעטה אותי מעיל, ופעם כשגזר רשב"ג תענית לא הגיע ר' יהודה ושלח אליו ואמרו שאין לו לבוש שלח לו גלימא ולא קיבל דף נ ור' יהודה הרים את המחצלת והראה לשליח שיש לו שם אוצר אלא שאינו רוצה להנות בעוה"ז.

בתו של כלבא שבוע התקדשה לר"ע וכששמע אביה מכך הדירה מכל נכסיו ונשאה לו בחורף, והם גרו בבית התבן והיה לוקט לה תבן משערותיה ואמר לה כשיהיה לי ממון אקנה לך תכשיט מזהב שמצוייר בו ירושלים, ואלהו הנביא נראה כאדם ודפק בדלתם ואמר להם הביאו לי מעט תבן שאשתי ילדה ואין לי על במה להשכיבה, אמר ר"ע לאשתו ראי אדם שאין לו אפילו תבן, אמרה לו אשתו לך למד בישיבה והלך ללמוד י"ב שנה לפני ר"א ור' יהושע ואז חזר לביתו ושמע אחוריו ביתו שרשע אחד אומר לאשתו טוב עשה אביך שהדיר אותך שבעלך לא דומה לך, ועוד שהשאר אותך הרבה שנים כאלמנה חיה, אמרה לו אם ישמע לי ילך לי"ב שנים נוספות, אמר ר"ע א"כ יש לי רשות ללכת הלך לאחוריו וחזר לישיבה לי"ב שנים, וחזר עם כ"ד אלף תלמידים וכל העולם יצא לקראתו וגם אשתו יצאה, אמר לה אותו רשע להיכן את הולכת בבגדים פשוטים אמרה לו יודע צדיק נפש בהמתו, וכשנראתה לפניו בקשו תלמידיו לדחפה אמר להם הניחו לה שלי ושלכם שלה, וכששמע כלבא שבוע שבא ר"ע רצה להשאל על נדרו והתיר לו ר"ע.

ר"ע העשיר משה ענינים, מכלבא שבוע, ומאיל ספינה, שהיו עושים כמו איל לספינה ומילאוהו דינרי זהב לסימן שתקל הספינה בנסיעתה, ופעם שכחזה על חוף הים ור"ע

שנדר ממעשה קדרה נאסר רק במעשה רותח של רוטב ואם אמר קונם היורד לקדירה שאיני טועם נאסר בכל מה שמתבשל בקדרה. **גמרא** לר' יאשיה הנודר ממבושל נאסר גם בצלוי ושלוק ואף שאין לזה ראייה אך זכר לכך רואים בפסוק ויבשלו את הפסח באש כמשפט, לכאורה נחלקו שר' יאשיה הולך אחר לשון תורה ולמשנתנו הולכים בנדרים אחר לשון בני אדם, ויש לדחות שלכו"ע הולכים בנדרים אחר לשון בני אדם ונחלקו כל אחד לפי מקומו שלתנא של משנתנו לצלי קוראים צלי ולמבושל מבושל, ובמקומו של ר' יאשיה גם לצלי קוראים מבושל, והפסוק שהביאו הוא אסמכתא בעלמא.

באמר קונם תבשיל מותר במעשה קדירה עבה, אך קשה שגם עבה נכלל בתבשיל, אביי מבאר שלמשנתנו כל מה שנאכל עם פת נקרא תבשיל, וכן כתוב בברייתא שהנודר מתבשיל אסור בכל מיני תבשיל וגם בצלי שלוק ומבושל ואסור בהטריות רכות שחולים אוכלים בהם פתם, אך קשה שכשר' ירמיה חלה נכנס אליו רופא וראה שיש לו דלעת בבית ועזב אותו ואמר שיש לו מלאך המות בביתו ואיך ארפאנו, ויש לומר שדרך חולים לאכול רכים אך קשים אינם טובים לחולה, ורבא בר עולא אומר שהדלעת עצמה אינה טובה אך מה שבתוכה הוא טוב כמו שאמר רב יהודה שפנים הדלעת טובה כשמבשלו עם תרד, ופנים זרעוני פשתן טוב לאכלם עם כותח, ודבר זה לא אומרים בפני עם הארץ שלא יפסידו את הפשתן, ורבא אומר שמה שכתוב בברייתא חולים הכוונה לת"ח, ורבא לשיטתו **עמוד ב** שהוא אמר שמה שמתפללים על קצירי ומריעי הוא לדעת ר' יוסי שאדם נידון כל יום וקצירי הכוונה לחולים שנפשמ קצרה ומריעי הם הת"ח.

משנתנו לא כבבלים שעליהם אמר ר' זירא כמה טפשים הבבליים שאוכלים לחם בלחם שגם מעשה קדירה עבה הם אכלו בפת.

רב חסדא שאל את נקדני הוצל איך טוב לאכול דייסא האם של חיטים בלחם חיטים ושל שעורים בלחם שעורים או של חיטים בשעורים ושל שעורים בחיטים ורבא אכלם בקמח של קליות.

רבה בר רב הונא ראה שאביו אוכל דייסא באצבעותיו אמר לו שרב אמר שדייסא טובה באצבעות וכ"ש בשנים וכ"ש בשלש.

רב אמר לבנו חייא וכן אמר רב הונא לבנו רבה שאם מזמינים אותך לאכול דייסא תלך אפילו פרסה, ולבשר שור תלך אפילו ג' פרסאות, עוד אמר רב לחייא בנו ורב הונא לרב בנו שלא יפלוט כלום לפני רבו מלבד דלעת ודייסא שהם כמו פתילה של עופרת שלא מתעכל, ויפלוט אפילו לפני שכור מלכא.

ר' יוסי ור' יהודה אכלו דייסא ביחד, אחד מהם אכל באצבעו והשני אכל בעלה דקל, אמר האוכל בעלה לאוכל באצבע עד מתי אתה מאכילני צואתך, אמר האוכל באצבע לאוכל בעלה עד מתי אתה מאכילני רוקך.

בר קפרא אמר לבתו של רבי מחר אשתה יין בריקודו של אביך ובזמרתה של אמך, בן אלעשה חתנו של רבי היה עשיר גדול והזמינו לחתונתו של ר"ש בן רבי ואמר בר קפרא לרבי מה ביאור המילה תועבה, וכל מה שאמר רבי פרך לו בר קפרא אמר לו רבי פרש אתה אמר לו אם אשתך תמזוג לי כוס והביאה לו ואמר לרבי רקוד לי כדי שאומר לך וביאר לו שזה ר"ת תועבה אתה בה, וכשרצה כוס נוספת אמר לרבי מה ביאור המילה תבל וביקש מרבי כבתחילה ועשה רבי כבקשתו, ואמר לו שהביאור הוא וכי תבלין יש בה שמניחה את בעלה, ואח"כ שאל מה ביאור המילה זימה וביקש מרבי כבתחילה ועשה כבקשתו וביאר לו זו מה היא, ובן אלעשה לא יכל לסבול את הזלזול ברבי ויצאו הוא ואשתו מהחתונה. **כתוב** על בן אלעשה שהוא פיזר מעותיו כדי להראות בהם תספורת של כה"ג שכתוב בפסוק כסם יכסמו את ראשיהם ושנו על כך כעין לוליינית וביאר ר' יהודה תספורת יחידה שאין כמותה, וביאר רבא שראש שערה זו בצד עיקרה של האחרת, וזה היה תספורתו של כה"ג.

שמואל מבאר שדלעת רמוצה הכוונה דלעת של קרקוזאי שלעולם אינה מתבשלת כראוי, ורב אשי מבאר דלעת הטמונה ברמץ, ורבינא דוחה שכתוב שר' נתמיה אומר דלעת ארמית היא דלעת המצרית והיא כלאים עם היוונית ועם הרמוצה משמע שהיא ממקום ולא בצורת בישולה.

משנה הנודר ממעשה קדירה נאסר רק במעשה רתחתה ואם אמר קונם כל היורד בקדירה שאני טועם אסור בכל הנעשה בקדירה. **גמרא** שנו בבירור שמי שנדר מהיורד לקדירה אסור ביורד לאילפס כיון שירד לקדירה קודם שירד לאילפס ואם נדר מהיורד לאילפס מותר ביורד לקדירה, הנודר מהנעשה בקדירה מותר בנעשה באילפס ואם נדר מהנעשה באילפס מותר בנעשה בקדירה, מי שנדר מיורד לתנור נאסר רק בפת ואם אמר כל מעשה תנור עלי נאסר בכל הנעשה בתנור.

עמוד ב משנה הנודר מכבוש נאסר רק בכבוש של ירק ואם אמר כבוש שאני טועם נאסר בכל הכבושים, אם נדר משלוק נאסר רק בשלוק של בשר ואם אמר שלוק שאני טועם אסור בכל השלוקים. **גמרא** רב אחא בר רב אויא שאל את רב אשי מה הדין במקרה שאמר דכביש דשליק דצלי דמליח ורב אשי נשאר בספק.

משנה לר' יהודה אם נדר מצלי נאסר רק בשל בשר אם אמר צלי שאני טועם נאסר בכל הצלויין, אם נדר מן המליח נאסר רק בשל דג ואם אמר מליח שאני טועם נאסר בכל המלוחים, אם אמר דג דגים שאני טועם נאסר בכלם בין גדולים בין קטנים בין מלוחים בין תפלים בין חיים בין מבושלים אך הוא מותר בטריט טרופה ובציר דגים, מי שנדר מצחנה אסור בטריט טרופה אך מותר בציר ומוריים אך אם נדר מטריט טרופה נאסר בציר ומוריים. **גמרא** ר"ש בן אלעזר אומר שאם אמר דג שאני טועם נאסר בגדולים ומותר בקטנים ואם אמר דג דגה שאני טועם אסור בקטנים ומותר בגדולים, ואם אמר דג דגה שאני טועם נאסר בגדולים ובקטנים, רב פפא שאל את

מצאה, וכן מאוצר, שר"ע נתן ד' זוזים לספנים שיביאו לו משהו והביאו לו תיבה שמצאו בחוף הים והיתה מלאה דינרים והיא היתה מספינה שטבעה והיה בה את כל ממון הספינה, וכן העשיר ממטרוניתא שהלוותה לו ממון רב והעמידה את הקב"ה והים לערבים ולא הגיע בזמן מחמת חולי והיא התפללה ובת קיסר שנשתתה זרקה תיבה עם אוצר והגיע אליה וכשבא ר"ע לשלם אמרה לו שכבר החזיר הערב את החוב, **עמוד ב** וכן העשיר מאשת טורנוסרופוס שנשאה לו אחר גירותה, וכן מקטיעא בר שלום שהוריש לו ממנו.

רב גמדיא נתן ד' זוזים לספנים להביא לו משהו ולא מצאו וקנו לו קוף וברח להם וכשחפשוהו מצאוהו רובץ על מרגליות והביאו את כולם לרב גמדיא.

בת הקיסר אמרה לר' יהושע בן חנניה איך יתכן שתורתך מפוארת אך היא בכלי מכוער, אמר לה למדי מבית אביך במה שומרים יינם אמרה לו בכלי חרס אמר לה שזה דרך כל העולם אך לכם מתאים יותר בכלי כסף וזהב הלכה ונתנה את היין בכלי כסף וזהב והחמיץ, אמר לה שכך גם בתורה, אמרה לו הרי יש חכמים ויפים אמר לה לו היו מכוערים היו חכמים יותר.

אשה אחת מנהרדעא באה לדין לפני רב יהודה והוא חייב אותה אמרה לו רבך שמואל דן אותי אחרת, אמר לה האם מכירה את אותו אמרה לו שכן והוא גוף וכרסו גדולה ושחור ושיניו רבות אמר לה באת לבזותו תהיי בשמתא ופקעה ומתה.

נודר ממבושל מותר בביצה טורמיטא שמואל אומר שהעבד שעושה אותה שווה אלף זוז שהוא מכניס אותה אלף פעמים בחמים ואלף פעמים בצונן עד שנעשית קטנה שנבלעת כמו שהיא ואם יש כאב הוא נסרך בה וכשהיא יוצאת יודע הרופא איזה תרופה הוא צריך ואיך הוא יתרפא שמואל היה בודק עצמו בקולחא והיה נחלש כל כך עד שאשתו היתה תולשת שערה מדאגה.

המשנה אומרת שפועל העושה בתאיני כלופסין לא יאכל בתאיני בנות שבע ומכלופסין היו עושים תבשיל תאנים, אדם אחד נתן עבדו לחבירו שילמדנו אלף סוגי בישול של תאנים ולמדו רק ח' מאות ותבעו לדין לפני רבי אמר רבי שאבותינו אמרו נשינו טובה ומה אתה מתענג כל כך.

כשרבי השיא את בנו ר"ש, כתב על הוצאות החתונה כ"ד אלף ריבוא דינרים ולא הזמין את בר קפרא אמר בר קפרא אם לעוברי רצונו כך השפע ק"ו לעושי רצונו והזמינו רבי ואז אמר בר קפרא אם לעושי רצונו כך בעוה"ז ק"ו שישפיע בעוה"ב.

ביום שרבי צחק באה פורענות לעולם ואמר רבי לבר קפרא כשלא תצחיק אותי אתן לך מ' מידות של חיטים,

דף נא אמר לו ראה רבי שאקח כל מדה שארצה לקח בר קפרא סל גדול והפכו על ראשו ובא לרבי ואמר הבא לי מ' מידות של חיטים שאני נושה בכך וצחק רבי אמר לו וכי לא הזהרתך אותך שלא תצחיק אותי אמר לו אני רק תובע את מה

ומותר בטריט טרופה וציר שהוא יצא, ויש לדחות שמותר רק כשיצא מהדג עוד קודם שנדר.

דף נג משנה מי שנדר מתמרים מותר בדבש תמרים הנודר מסתווניות מותר בחומץ סתווניות, ור' יהודה בן בתירא סובר שדבר ששם תולדתו קרויה עליו ונדר ממנו אסור ביוצא ממנו וחכמים מתירים. **גמרא** לכאורה חכמים בסיפא זה כת"ק, יש לומר שנחלקו בכלל שאמר ר"ש בן אלעזר שדבר שדרכו לאכול ודרך לאכול את היוצא ממנו כגון תמרים ודבש תמרים נדר בו אסור גם במה שיוצא וכן אם נדר במה שיוצא ממנו נאסר בו, ודבר שאין דרך לאכלו אלא את היוצא ממנו כשנדר בו נאסר רק במה שיצא ממנו כי כוונתו למה שיוצא ממנו, ות"ק חלק על ר"ש בן אלעזר, וחכמים בסיפא סוברים כמותו.

משנה מי שנדר מיין מותר ביין תפוחים וכן הנודר משמן מותר בשמן שומשומים הנודר מדבש מותר בדבש תמרים הנודר מחומץ מותר בחומץ סתווניות הנודר מכרישים מותר בקפלוטות הנודר מירק מותר בירקות השדה שיש להם שם לוואי. **גמרא** שנו בברייתא שהנודר משמן בא"י נאסר בשמן זית ומותר בשמן שומשומים, ובבבל אסור בשמן שומשומים ומותר בשמן זית, ובמקום שמשתמשים בשניהם נאסר בשניהם, ולכאורה זה פשוט ויש לומר שהחידוש הוא כשהרוב משתמשים מסוג אחד ולא הולכים אחר הרוב כי ספק איסור לחומרא, מי שנודר מירק בשאר שני שמיטה אסור בירקות גינה ומותר בירקות השדה, ובשביעית אסור בירקות שדה ומותר בירקות גינה, ור' אבהו אמר בשם ר' חנינא בן גמליאל **עמוד ב** שבמקום שמביאים ירקות מחו"ל נאסר בשביעית גם ירקות גינה, ונחלקו בזה תנאים, שלת"ק לא מביאים ירק מחו"ל לא"י ולר' חנינא בן גמליאל מביאים מחו"ל לא"י ור' ירמיה ביאר בדעת ת"ק שגזרו משום גוש עפר חו"ל שהוא טמא.

משנה הנודר מכרוב נאסר גם באיספרגוס הנודר מאיספרגוס מותר בכרוב, לת"ק, הנודר מגריסים אסור במקפה ור' יוסי מתיר, הנודר במקפה מותר בגריסים, לת"ק הנודר במקפה אסור בשום ור' יוסי מתיר, הנודר משום מותר במקפה, לת"ק הנודר מעדשים מותר באשישים ור' יוסי מתיר, אם אמר חיטה חיטים שאני טועם נאסר בהם בין קמח בין פת, אם אמר גריס גריסים שאני טועם נאסר בהם בין חיים בין מבושלים, ר' יהודה סובר שאם אמר קונם גריס או חיטה שאני טועם מותר לכוס אותם חיים. **גמרא** רשב"ג אומר שאם אמר חיטה שאני טועם אסור לאפות אך מותר לכוס, ואם אמר חיטים שאני טועם אסור לכוס ומותר לאפות, ואם אמר גריס אני טועם אסור לבשל ומותר לכוס, ואם אמר גריסים שאני טועם אסור לכוס ומותר לבשל, ואם אמר גריסים שאני טועם אסור לבשל ולכוס.

אביי שאם המקור לכך שדג הכוונה לגדול מהפסוק וימן ה' דג גדול לבלוע את יונה הרי כתוב אח"כ ויתפלל יונה אל ה' אלוקיו ממעי הדגה, ויש לומר שיתכן שפלט אותו דג גדול ובלעו דג קטן, אך קשה מהפסוק והדגה אשר ביאור מתה שרק קטנים מתו ולא גדולים, אלא יש לומר שדגה משמע גדולים וקטנים אך בנדרים הולכים אחר לשון בני אדם.

רבינא אמר לרב אשי שיש להסתפק כשאמר הרי עלי ציחין. **משנה** מי שנדר מחלב מותר בקום ולר' יוסי אסור, מי שנדר מקום מותר בחלב, אבא שאול אומר שנודר מגבינה אסור בה בין מלוחה בין טפילה,

דף נב מי שנדר מבשר מותר ברוטב וקיפה שהוא הבשר הדק שירד לשולי קדירה, ולר' יוסי אסור, ור' יהודה הוכיח מר' טרפון שאסר אף בביצים שהתבשלו עם הבשר אמרו לו שאכן אם אמר בשר זה עלי והוא התערב באחר הוא אוסר בנותן טעם, אך אם נדר מיין מותר בתבשיל שיש בו טעם יין אך אם אמר קונם יין זה שאני טועם והוא נפל לתבשיל הוא אוסר בנותן טעם. **עמוד ב** **גמרא** לקמן שנינו שהנודר מעדשים אסור באשישים שהם עדשים מעורבים בדבש, ור' יוסי מתיר, ואם שם התיר ר' יוסי ודאי יתיר בקום שהוא דבר אחר, ויש לומר שזה תלוי במקומות, שבמקומם של חכמים קוראים לחלב חלב ולקום קום ובמקומו של ר' יוסי קוראים גם לקום קום של חלב, ובברייתא שנו שהנודר מחלב מותר בקום והנודר מקום מותר בחלב, וכן הנודר מחלב מותר בגבינה והנודר מגבינה מותר בחלב, הנודר מרוטב מותר בקיפה והנודר מקיפה מותר ברוטב, האומר בשר זה עלי אסור בו וברוטבו ובקופו והנודר מיין מותר בתבשיל שיש בו טעם יין אך אם אמר קונם יין זה שאני טועם ונפל לתבשיל אם יש בו טעם יין אסור.

משנה הנודר מענבים מותר ביין והנודר מזיתים מותר בשמן ואם אמר קונם זיתים וענבים אלו שאיני טועם נאסר בהם וביוצא מהם. **גמרא** רמי בר חמא מסתפק אם נאסר בגלל שאמר אלו או בגלל שאמר שאיני טועם שאם נאמר שנאסר בגלל שאמר אלו א"כ מדוע המשנה מוסיפה שאיני טועם, אך יתכן שבא לומר שגם כשאמר אלו נאסר רק אם אמר איני טועם, ורבא מוכיח מברייתא שאומרת שאם אמר קונם פירות אלו עלי או שאמר קונם הם לפי אסור בחילופיהן וגדוליהן משמע שלא נאסר ביוצא מהם, ויש לדחות שנאסר גם ביוצא מהם והחידוש הוא שחילופיהן כגידוליהן, ויש להוכיח מהסיפא שאם אמר איני אוכל שאיני טועם מותר בחילופיהן וגידוליהן, משמע שהיוצא מהם אסור, ויש לדחות שאגב הרישא שלא כתוב יוצא מהם לא כתבו גם בסיפא ביוצא מהם, ולכאורה יש להוכיח מהמשנה הקודמת שר' יהודה הביא שר' טרפון אסר ביצים שהתבשלו עמו ואמרו לו שנאסר רק כשאמר בשר זה עלי והתערב שאוסר בנותן טעם ולא כתוב כאן שאיני טועם, ויש לומר שרמי בר חמא לא הסתפק כשאמר אלו אלא עיקר הספק הוא האם צריך לומר בדוקא איני טועם, ולכאורה יש להוכיח ממה שכתוב דג דגים שאיני טועם אסור בגדולים קטנים חיים מבושלים